

Kostprijs high-techbedrijf bijna 41 eurocent in 2001

Aart Evers en André van der Kamp

Op het high-techbedrijf van de Waiboerhoeve was de kostprijs van een kilogram melk in 2001 bijna 41 eurocent. In 2000 was de kostprijs 35,5 eurocent per kg melk. De doelstelling van 34 eurocent is dus niet gehaald.

Het doel van het high-techbedrijf is het realiseren van een kostprijs per liter melk van 34 eurocent (exclusief quotumkosten) bij 70 tot 80 melkkoeien en een melkquotum van 800.000 kg melk. Het melken gebeurt met een éénbox automatisch melksysteem. De koeien verblijven het hele jaar in een stal met veel licht, lucht en ruimte. De voederwinning van 22 hectare gras en 13 hectare snijmaïs gebeurt in loonwerk. De bedrijfsboer probeert het werk rond te zetten in 50 uur per week. De filosofie van het high-techbedrijf is door veel techniek in te zetten een hoge arbeidsproductiviteit te halen en daardoor lage kosten te realiseren.

Kostprijs 2001

De kostprijs van een kilogram melk wordt berekend door de som van de toegerekende kosten en de niet toegerekende kosten te verminderen met de opbrengsten anders dan melk. Opbrengsten anders dan melk bestaan vooral uit omzet en aanwas, dierpremie en maïspremie. Tabel 1 laat zien dat de kostprijs in 2001 uitkomt op bijna 41 eurocent per kilogram melk. Ruim 70 % van de totale kosten (31,4 eurocent) betreffen de niet toegerekende kosten zoals arbeid, loonwerk, grond, gebouwen, werktuigen en installaties. Omdat het high-techbedrijf veel werkzaamheden in loonwerk uitvoert zijn de kosten voor eigen arbeid relatief laag en de kosten voor werk door derden met bijna 6 eurocent relatief hoog. Met 7,2 eurocent per kilogram melk is de post voerkosten ook een belangrijke kostenpost in 2001. Met een melkprijs van 36,7 eurocent per kg melk in 2001 worden alle kosten (40,9 eurocent) niet gedekt. In feite is hierdoor de vergoeding per gewerkt uur met ongeveer € 7,40 fors lager dan het CAO-loon van € 18,90/uur.

Lagere melkproductie

Behalve de kostprijsberekening van 2001 staat ook de kostprijsberekening van 2000 in tabel 1. Naast de economische resultaten zijn voor ieder jaar ook een paar belangrijke bedrijfsgetallen weergegeven. Opvallend is dat in 2001, ondanks de iets grotere veestapel, 68.000 kilogram minder melk is geleverd dan in 2000. Dit komt doordat de melkproductie 1000 kg per koe lager is dan in 2000. De oorzaak hiervan is wellicht een virusinfectie onder het vee in de zomer van 2001. Helaas kon met laboratoriumanalyses de ziekteverwekker niet worden achterhaald. De ziekteverschijnselen waren een scherpe daling van de productie, mastitis, dikke hakken, koorts en gebrek aan activiteit. Positief in 2001 is dat het aantal gewerkte uren is afgenomen met 176 waardoor de werkweek gemiddeld 48,4 uur lang is. Dit is ruim beneden de doelstelling van 50 uur per week.

Hogere kostprijs

Tabel 1 laat zien dat de kostprijs in 2001 ruim 5 eurocent hoger is dan in 2000. De voerkosten dalen met bijna 1 eurocent in 2001. Dit komt omdat in 2001 de krachtvoergifft per koe bijna 3000 kg is, terwijl deze in 2000 nog ruim 3600 kg was. Ondanks de lagere voerkosten veranderen de toegerekende kosten nauwelijks. Dit komt vooral door de hogere veekosten (meer kosten gezondheidszorg door ziekte) en hogere overige toegerekende kosten (hogere kunstmestprijs). De niet toegerekende kosten zijn in 2001 ongeveer 3,5 eurocent hoger dan in 2000. Dit komt door de lagere melklevering waardoor de kosten over minder kilogrammen zijn verdeeld.

De laatste belangrijke reden waarom de kostprijs in 2001 fors hoger is dan in 2000 zijn de bijna 2 eurocent lagere opbrengsten anders dan melk. Dit komt vooral door lagere vee prijzen waardoor de opbrengst voor vee verkopen lager is. Ook speelt het niet verkopen van een maaisnede (wat in 2000 nog wel het geval was) een rol bij de lagere opbrengsten anders dan melk.

De kosten voor loonwerk waren 4 eurocent hoger.

Vergelijking met de praktijk

Naast een vergelijking met 2000, is in tabel 1 ook de kostprijs van een vergelijkingsgroep praktijkbedrijven op kleigrond weergegeven. Het gaat om bedrijven met een melkquotum van 600.000 tot 1.000.000 kg melkquotum. De vergelijkingsgroep haalt met 16 stuks meer koeien, 10 hectare meer grond, 50.000 kg meer melkquotum en 2300 uur meer eigen arbeid een kostprijs die 4 eurocent lager is dan van het high-techbedrijf in 2001. De grootste winst boekt de vergelijkingsgroep bij de kosten voor voer, vee en werktuigen + installaties. Ook zijn de kosten voor loonwerk ruim 4 eurocent lager dan bij het high-techbedrijf. Hier staat tegenover dat op het high-techbedrijf de kosten voor eigen arbeid 6 eurocent lager zijn. Ook in deze vergelijking komt naar voren dat veel melk produceren zorgt voor een lagere kostprijs omdat veel vaste kostenposten over meer kilogrammen melk zijn verdeeld.

Kostprijs 2001: voor verbetering vatbaar

In dit artikel komt naar voren dat er in 2001 op een aantal cruciale punten tegenslagen zijn geweest die grote invloed hebben op de kostprijs. Vooral de ziekte van het vee en de lage

Tabel 1 Vergelijking kostprijs ¹ high-techbedrijf 2000 en 2001 met groep LEI-bedrijven op kleigrond met 400.000 tot 1.000.000 kg melkquotum (2000/2001)

	Realisatie 2000	Realisatie 2001	Vergelijkingsgroep ² LEI 2000/2001
Algemene bedrijfsgegevens			
- Aantal melkkoeien	74	75	91
- Aantal hectare	35	35	45
- Melkproductie bedrijf	754.620	686.740	740.020
- Melkproductie per koe	10.198	9.157	8.150
- Melkproductie per ha	21.561	19.621	16.408
- Aantal gewerkte uren	2.625	2.519	4.800
Voerkosten			
	8,1	7,2	5,4
Veekosten			
	3,3	3,8	2,6
Overige toegerekende kosten			
	1,1	1,5	1,5
Totaal toegerekend	12,4	12,5	9,4
Arbeid			
	6,4	6,9	12,7
Werk door derden			
	4,7	5,8	1,5
Werktuigen en installaties			
	7,3	8,0	5,5
Grond en gebouwen			
	7,4	8,2	8,5
Overig niet toegerekend			
	2,1	2,4	2,0
Totaal niet toegerekend	27,9	31,4	30,2
Totale kosten	40,3	43,9	39,6
Opbrengsten anders dan melk	4,9	3,0	2,7
KOSTPRIJS PER KG MELK	35,5	40,9	36,9

¹ bedragen afgerond in eurocent/kg melk

² kostprijsberekening waarbij als basis boekjaar 1999/2000 is gebruikt en gecorrigeerd met prijsindexcijfers van 2000/2001

veeprijzen door de MKZ hebben grote invloed. Door de ziekte van het vee kwamen veel dieren niet meer op de melk waardoor het melkquotum van 800.000 kg niet is volgemolken. In praktijk-situaties zal bij het niet volmelken van het quotum een deel van de melk verleasd worden. Dit levert extra opbrengsten op. Binnen de kostprijsberekening worden zowel de quotumkosten als de opbrengsten van lease niet meegenomen. Tellen de opbrengsten van verleasen wel mee, dan daalt de kostprijs van een kilogram melk met 3 eurocent tot 37,9 eurocent. Naast de werkelijke kostprijs is ook een gecorrigeerde kostprijs berekend bij een melklevering die gelijk is aan 2000. Deze kostprijs komt uit op 38,0 eurocent. Dit is ongeveer 3 eurocent lager dan de gerealiseerde kostprijs van 40,9 eurocent in 2001. Belangrijkste oorzaak van de lagere kostprijs bij de correctie zijn de niet toegerekende kosten die over meer kilogrammen zijn verdeeld. Een kostprijs van 34 eurocent is voor het high-techbedrijf erg scherp. Wanneer echter de voeding in balans is, de veestapel gezond, het quotum volledig volgemolken en de veeprijzen uit het slop zijn, moet een forse verbetering van de kostprijs ten opzichte van 2001 mogelijk zijn.

Door gezondheidsproblemen was de melkproductie 1000 kg lager.

